

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΖΩΩΝ

ΓΑΪΔΑΡΟΥ ΕΓΚΩΜΙΟΝ!

«Είσαι γάιδαρος!» Μιά άδικη φράσις. 'Η «ένος του Βαρλαάμ». 'Ο Χριστός και τὸ ὑπερνετικὸ ζῶο. 'Ο 'Ομηρικὸς γάιδαρος. 'Ο Σαΐξτηρ, ὁ Χάινε και ἄλλοι ἔνδοξοι ποιηταὶ τὸν ἐγκωμιάζουν. Νόστιμες ἱστορίες γαϊδαρῶν. 'Ενα περίεργο ποίημα γιὰ τοὺς γαϊδάρους. Τί γράφει γι' αὐτοὺς ὁ Λασκαράτος, κτλ.

AN ἀκούω νὰ λένε «Είσαι ἕνας γαϊδαρος», δὲν μπορῶ νὰ μὴ κάνω τὴ σκέψι ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς δὲν ἀνταποκρίνεται καθόλου στὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖον λέγεται, και ὅτι, ἀντὶ νὰ εἶνε προσβλητικὸς, ἀπεναντίας προσδίδει (πολὺ συχνὰ ἀδίκως) ὑπομονήν, ἐξυπνάδα, δύναμι, μετριопάθεια, μετριοφροσύνη και ἀνεκτικότητα, σ' ἕναν ἄνθρωπο ποὺ δὲν τὰ ἀξίζει ἅλ' αὐτὰ και ὁ ὁποῖος εἶται παραβάλλεται μ' ἕνα ζῶο ποὺ συγκρινεθῶναι ἕλες αὐτὲς τὶς ἀρετὲς.»

Αὐτὸ τὸ ἐγκώμιον γιὰ τὸ γαϊδαρο εἶνε γραμμῆν ἀπὸ τὸ Γεώργιον Οὐτινέι, συγγραφεὶα μεγάλῃς ἀξίας. 'Εγκωμιάζει ἕνα ζῶο, τὸ ὁποῖον ποτέ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δὲν εἶχε χάσει τὴν—ἄς ποῦμε—ἐκτίμησι τῶν ἀνθρώπων, τοὐλάχιστον γιὰ τὶς υπηρεσίας ποὺ προσφέρει.

Στὴ Νέα Διαθήκη ἔχομε τὴν περίφημη ἔκδο τὸ Βαρλαάμ. Στὴ Νέα Διαθήκη ὁ γαϊδαρος ἀποτελεῖ σύμβολο τῆς θαυτοῦτης, τῆς πῶ ποιητικῆς σημασίας : Στὸ σπῆλαιο τῆς Βηθλέεμ, ἕνα γαϊδουράκι μαζί μ' ἕνα ὄδι, εἶχαν ἀναλάβει τὴν ἀποστολὴ νὰ ζεστάνουν μὲ τὴ θερμὴ ἀνάπνοή του τὸ Θεᾶνθροον κατὰ τὶς πρῶτες χερμακιάτικες νύκτες τῆς γεννήσεως του. 'Επειτα, λίγο ἀργότερα, καὶ γαϊδαρος τῆς Θεᾶς Οἰκογενείας στὴν Αἴγυπτο, ὁ γαϊδαρος εἶνε ὁ καλύτερος σύντροφος τῶν φυγάδων πρὸς τὸ ἄγνωστο. Καὶ ὅταν ὁ 'Ιησοῦς, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς μαθητὰς του, θέλησε νὰ περὶ στὰ 'Ιεροσόλυμα, τὴν πόλι τοῦ μαρτυρίου του, «ἐπὶ πόλον ὄνου» ἀνέβηκε. Καὶ ἡ παράδοσις λέει ὅτι ἀπὸ τότε ἔβρινε ἐπάνω στὸ βιβλικὸ τετράποδο ἡ μαῖουρη λωριδα στὴ σάχη του, ποὺ σηματοῦτει εἶδος σταυροῦ μὲ τὴν κοιλίη του ζωῆτι.

Κι' εἶται τὸ ταπεινὸ αὐτὸ ζῶο συνδέεται μὲ τὸ πέρασμα τοῦ Χριστοῦ μας ἀπὸ τὴ γῆ—ἀπὸ τὴν κοιλία Του ὡς στὸν Τάφο.

Οἱ 'Εβραῖοι συγγραφεῖς μὲ τὸ γαϊδαρο ἐπιμύθισαν τὴν ὑπομονήν, τὴν ἐπιμονήν και τὴ δύναμι ποὺ ὀδηγοῦν στὴ φρονιμάδα και στὴν ἐπιτυχία. Οἱ Μουσοῦλιανοὶ θεολόγοι τὸν ἐκτίμησαν τόσο, ὥστε τρεῖς ἱστορικῶς γαϊδάρους τὸν τοὺς ἔστειλαν στὸν... Παράδεισο τοῦ Προφήτου. Κάποιος Χαλιφῆς τοὺς μάλιστα, ἐπινομάσθη «Χαλιφῆς ὁ γαϊδαρος» γιὰ τὴ μεγάλην του ἀξία.

'Ο θεῖος 'Ομηρος, στὴν «'Ιλιάδα» του παρομοιάζει τὸν Αἴαντα μὲ γαϊδαρο γιὰ τὸ πολεμικὸ του μένος. Πράγματι δὲ οἱ γαϊδαροὶ τῆς Ἀσίας εἶνε μαχητικώτατοι. Εἶνε ροβεροὶ θέαμα μὲ τέτοια γαϊδουρομαχία. 'Ορμῶν ὁ ἕνας κατὰ τοῦ ἄλλου καὶ δαγκώνονται και καμιά φορά ἀλλήλο-ξοντώνονται!..

'Ο Κορηθῆλιος 'Αγρίππας ἐπεσφράγισε τὴν περίφημη ἀγόρευσι τοῦ ἐπερὶ τῆς ματαιότητος τῆς 'Επιστήμης μ' ἕνα ἐγκώμιον γιὰ τὸ γαϊδαρο. 'Αλλος σοφὸς πάλι, ὁ Πασολίνω, ἔγραψε τὴς «'Ονογραφίαις» του, ποὺ σημαίνουν ἐγαϊδουρικὴ ἐπιστήμη». 'Ο Χάινε ἐπίσης ἐγκωμιάσε τὸ γαϊδαρο σ' ἕνα ὄραιο ποίημα μὲ τὸν Λατινικὸν τίτλο «L a o u v t e a i».

'Ο Σαΐξτηρ, στὸ ποιητικώτατο «'Ονερο θερινῆς νυκτὸς» παρουσιάζει ὡς ἐρωτευμένω μὲ τὴν Τιτανία, τὴν ὀρειώτερον ἀπὸ τὶς νεράιδες—ἕνα γαϊδαρο!

Καὶ ἡ φιλολογία τοῦ γαϊδαρο συνεχίζεται : 'Εχομε τὸ φανταστικὸ μυθιστόρημα «'Ο Χρυσὸς γαϊδαρος», τὴ Γαλλικὴ κωμῳδία (ποὺ εἶπατε κ' ἐδῶ ὁ θῆσος Κυβέλης) «'Τὸ γαϊδοῦ τὸ Μπουριντζάν» και τὸ «Γαϊδοῦ τὸ Γαργαντούας», ὀρελιόμενον στὴν ἔξοχῃ φαντασία τοῦ Ραμπελαί. 'Εχομε τὸν «Ψόφω γαϊδαρο» τοῦ Ζανέν, ποὺ ἀποτελεῖ παροδία τοῦ ρομαντισμοῦ, τὸν ἀληθοῦς ἠρωτικό «Γαϊδαρο» τοῦ γλυκιστάτου 'Ιταλοῦ βάρδου Καρτσούτσι, και τὸ γαϊδαρο τοῦ περιφήμου Σάντσου, κωμικῶ ἀκολούθου τοῦ Δὸν Κιζῶτη.

«'Ο Λ ο ὄ κ ι ο ς ἢ 'Ο ν ο ς» τοῦ Λουκιανου εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ἔξυπνότερα—ἀλλὰ και τὰ πῶ ἐλευθεροστομὰ—ἔργα τοῦ ἀρχαίου σατυρικοῦ. 'Ο Αἰσωπος, ὁ Παῖθος, ὁ Λαφονταῖν, ὁ Γέλφερ, τόσο ἄλλοι μυθογράφοι, ἐχρησιμοποίησαν τὸ γαϊδαρο στὸς διδακτικῶς μύθους του.

Σὲ πολλὰς χώρες—στὴν 'Ιταλία συχνότατα—οἰκογένειες ὀνομαστὲς ἔχουν τὴ λέξι ὁ ν ο ς ὡς ὄνα τὸ ὀνόματι των. Κάποιος 'Αζνίνο (ἦτοι Γ α ἰ ὁ ὄ ρ ι ο ς) ἀναφέρεται στὸς παλῶς χρόνους ἀπὸ τὸν 'Οράτιο και τὸ Βιργίλιο. Μιά οἰκογένεια 'Αζνέλι (σάν νὰ λέμε Γαϊδουράκη) ἔχισε στὴ Βολωνία ἕνα θαυμάσιο πύργω ποὺ ἔχει τ' ὀνομά τῆς και σώζεται ἀκόμα.

Ἀκόμα και πόλεις και ποταμοὶ, βουνὰ, ἀκρωτήρια, ἔχουν ὀνομαστὲς ποὺ παράγονται ἀπὸ τὴ λέξι ὁ ν ο ς.

Οἱ ζωολόγοι εἶνε ἐνθουσιασμένοι μὲ τὸ μυαλὸ τοῦ γαϊδαρο. Περιπατεῖ ὑπομονητικῶς, ἀλλὰ σταθερῶς και στὰ πῶ ἐπιπλύνεια κατακόπρα. Ρωτήσητε νησιώτες—Κυπρίους, Τζῶτες, Σαντορινιῶς—ποτέ δὲν θὰ σᾶς ποῖν ὅτι ἔπεσε γαϊδαρος σὲ γκρεμῶ. 'Ενῶ ἄλογα συχνὰ παρατατοῦν και γκρεμίζονται μὲ τοὺς ἀνωδάτες τοὺς.

'Ο Φραγκλῆνος διηγείται κάποιον διὰ ἕνας γαϊδαρος εἶχε συνηθίσει νὰ πηγαίνει ταχτικά σ' ἕναν πύργω ὅπου ἔπαιζαν μουσική. 'Ιδιοκτήτρια τοῦ πύργου ἦταν μιὰ 'Ιταλίδα, ποὺ εἶχε κόρη προσημαμένη μὲ θαυμασία φωνὴ κοντραλτός. Κάθε φορὰ λοιπὸν ποὺ ἡ κόρη τραγουδοῦσε, συνουθευμένη στὸ πᾶνο ἀπὸ τὴ μητέρα τῆς, ὁ γαϊδαρος δὲν ἔλειπε ἀπέξω ἀπὸ τὸ παράθυρο, ὅπου στεκότανε ἀκίνητος και ἀκούε προσεχτικά!..

Μιά μέρα λοιπὸν, ποὺ ἔπαιζαν μόνο στὸ πᾶνο, ἔφαρνα, ἦσχα και χωρῖς... διατυπώσεις, ὁ μουστραφῆς γαϊδαρος, ὄρισκοντας ἀνοιχτή τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ, μπῆκε μέσα, ἐστάθηκε στὴ μέση και ἄρχισε νὰ... γραοῖν μὲ ὄλες του τὶς δυνάμεις, προσθέτοντας, κατὰ τὴ γνώμη του, τὶς νότες ποὺ ἔλειπαν ἀπὸ τὸ κομμάτι!..

'Ανάγκη νὰ σημειωθῆ διὰ και οἱ ἀρχαῖοι «'Ελληνες εἶχαν παρατηρήσει τὴν εὐαισθησία τοῦ γαϊδουροῦ αὐτοῦ. Τὸ Σιντακτικὸν λέει : ἔ β ν ο ς λ ὄ ρ α ς ἢ κ ο υ σ ε και σάλπιγγος ἔς.»

Διηγούνται ἀκόμα και τὸ ἔξης :

«'Ενας γαϊδαρος ἦταν κλεισμένος σ' ἕνα μεγάλο χωράφι, περιτοχυρισμένο ἀπὸ τῶχο ψηλὸ. Ταχτικά μὲς τὸ σῶκαε και πῆγαινε στὸ πλαιγιὸ χωράφι, ὅπου ἡ γλῶθ ἦταν πῶ ἀφῆνη, τρυφερότερο τὸ γραοῖδι... Τὸ πρῶμα κατήνησε σκάνδαλο, γιὰ τὴ μοναδικὴ πόρτα ἦταν κλειστή και ὁ τοῖχος ψηλός, ὥστε νὰ μὴ φτάνω νὰ πηδῆση. Τὸν παραφύλαξαν λοιπὸν και εἶδαν ὅτι ἀνοίγει τὸ σῶρη τῆς πόρτας μὲ τὰ δόντια του!.. 'Εκλεισαν τὴν πόρτα μὲ ἀμπάρα. 'Αλλ' ὁ γαϊδαρος, πάντοτε μὲ τὰ δόντια του, ἀνεσῆκανε τὴν ἀμπάρα, ἔπειτα τραβοῦσε τὸ σῶρη και ἀνοίγει τὴν πόρτα, πηγαίνοντας νὰ βρῆ τὸ τρυφεροὸ γραοῖδι και... μιὰ νεαρὴ γαϊδουρίτσα ποὺ ἔθωσκε ἐκεῖ κοντά!

Ἐπὶ τέλος ἔβαλαν κλειδωνιά τὴν πόρτα και τὴν ἐκλειδωσαν. Αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ τέλος. 'Ο γαϊδαρος ἀντέληφθη νὰ τὸν ἐκδικηθῆ :

Τὴν ἐπομένην τοῦ κλειδώματος, τὴν ὥρα ποὺ ὁ περιβολάρης ἔτρωγε, ὁ γαϊδαρος ἐπλησίασε και, τῶχα ἀπὸ ἀπροσῆθα, τὸ ἔχισε τὸ κρασί! 'Ο περιβολάρης δὲν ἀντέληφθη ποῖος τὸ ἔκανε αὐτό, γιὰ τὸ ἐκδικητικῶς και πονηρὸς γαϊδαρος ἀπεμαρτυρῶν μὲ ἀλαφρὰ δῆματα... 'Αλλ' ὅταν τὸ ἴδιο ἐπανεληθῆσε τὴν δευτέρον μέρα, και ἔπειτα τὴν τρίτη, ὁ περιβολάρης ἐπρόσθεσε, ἐκατάλαβε ποῖος ἦταν ὁ αἴτιος, κ' ἔθωσε τὸ λόγο στὴ... μαβαβλά.

'Ενας σύγχρονος Γάλλος ποιητής, ὁ Φρανσίς Ζαμ τῶν «Χριστιανικῶν Γεωργικῶν», ἐπιτοχυρίσθη μὲ συγνηθιστάτη ἐλεγεῖα ἀφερωμένη στὸ ὑπομονητικὸ αὐτὸ τετράποδο. «'Όταν πεθᾶνω, λείπει, ἔβλω νὰ πάω στὸν Παράδεισο, συνουθευόμενος ἀπὸ μυριάδες ψυχὰς γαϊδαρων, ποὺ ὑπέφεραν τὸ ἴδιο, και πόνεσαν ἐδῶ κάτω στὴ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΧΑΡΗ ΣΤΑΜ.

Η ΦΩΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΑΙ, ή Φλώρα δέν ελχε αίσθανθεί ποτέ της άγάπης γιά τή Βρανά. Πρώ της τραγωδίας της οικονομικής Αναρχής τόν συχαίνονταν, τόν κοροϊδεύε, τόν θεωρούσε γελοίο και τόν άνεχόταν μόνο και μόνο γιατί σκόρπιζε άπειρώς χρήματα πρὸς χάριν της.

Μετά τὸ δράμα όμως πὸν συνέβη ή Φλώρα, παρ' ὅλη της τὴν ἐξοχρέωση, αίσθάνθηκε γιά τὸ Βρανά θανάσιμο μίσος. Ξερόντας καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τί αισχρὸ ὄλοο ελχε παίξει ὁ Βρανάς σὸ δράμα αὐτὸ και πόσο ἦταν ὑπεύθυνος γιά τὴ συμφορὰ πὸν ἐπέληξε τὴν ἄτυχη οικονομία, ἀποφάσισε νὰ κόμη κάθε σχέσι μαζὺ του, νὰ τὸν διώξῃ μάλιστα θὰ παρουσιαζόταν μπροστά της, με τὴς κλωτσιές, νὰ τὸν βρῖση πρόστιγμα και χυδαία.

Εἰτύχως όμως ὁ Βρανάς φρόντισε νὰ ἐξαφανισθῇ τὴν ἐπομένη τῆς κηδείας τῆς Λίνας κ' ἔτσι ἐμυσολόγησε ἕνα διάστημα δυό—τριῶν ἡμερῶν, κατὰ τὸ ὅποιο ή Φλώρα σκέφτηκε πὸ ψύχραμα και συνέλαβε ἕνα σατανικό σχέδιο.

Ἀποφάσισε δηλαδή νὰ μὴ δεῖξῃ στὸ Βρανά τὸ θυμὸ και τὸ μίσος της, νὰ προσποιηθῇ τὴν ἀδιαφορὰ κ' ἔτσι, τρελλὰ ἐρωτευμένος καθὼς ἦταν μαζὺ της, νὰ τὸν βασανίσῃ ἀπάνθρωπα, νὰ τὸν παιδεύῃ, νὰ τὸν ξεπαινώσει οικονομικῶς, νὰ τὸν ἐξετελέσῃ, νὰ τὸν κόμη νὰ πληρώσῃ ἀκριβὰ, πολλὴ ἀκριβὰ τὸ κακὸ πόνεμα.

Ἔτσι λοιπόν, ὅταν ὁ Βρανάς παρουσιάστηκε μπροστά της, δέν τοῦδεῖς καθόλου τὴς διαθέσεις της, ἔπαιξε τὸ μίσος της και τὴν ἄβια της.

Ὁ Γιῶργος, βρισκωντάς τὴν τόσο καλόβουλη, ὕστερ' ἀπ' τὸ κακὸ πόνεμα συμβεῖ ἐξ αἰτίας του, ἔπεσε σάν τυρλὸς στὴν παγίδα. Ἀπέδωσε τὴν καλωσύνη τῆς Φλώρας στὴν ἀγάπη πὸν αίσθάνονταν γι' αὐτὸν και πελάγωσε ἀπὸ ἐρωτικὴ εὐδαιμονία.

Ἐντελὸς ξεθαρραμένος παιὰ μ' ἀπόλυτα βέβαιος γιά τὴς διαθέσεις τῆς Φλώρας, θέλησε νὰ τῆς ἐπιναλλάξῃ ὅσα εἶπε και στὸν ἀσυννόμο ἐναντίον τὸν θυμάτων του. Μὰ ή Φλώρα, κατάκληρη γιά τὴν ἀνασχυντία του, τοῦκοψε τὴ φῶρα, λέγοντάς του :

— Ὅχι, δέν ἀρτίνεις, καμένη και σὺ τὴς θλιβερῆς ιστορίας. Τί με μέλλει ἔμένα γιά τὸν ξένο κόσμο; — Ναι, Φλώρα μου, ἔχεις ἴδιο και σ' εὐχαριστῶ. Μὰ πρέπει νὰ μ' ἀκούσης, ἀγάπη μου. Ἐπταν και λένε ἀκόμα τόσα ἐναντίον μου...

— Και σάν λένε; Κοιτῶ; πὸν εἶσαι και δίνεις σημασία.

— Σ' εὐχαριστῶ, Φλώρα! Τὰ λόγια σου με παρηγοροῦν, με πλημμυρίζουν ἀπὸ χαρὰ κ' ἀγαλλίαση. Δέν θὰ ξεχάσω ποτέ τὴν καλωσύνη σου, μικροῦλα μου Φλώρα...

Ἔτσι με τὴν ψευτικὴ αὐτὴ ἀδιαφορὰ της, ή Φλώρα ξεγέλασε τὸ Βρανά, τὸν ἀποκοιμήσε, τὸν ἔλαμε νὰ ξεπρελλάθῃ πὸ πολλὴ μαζὺ της.

Δέν ἔφρανε πειὰ ἀπὸ κοντά της. Βρισκόνταν διαρκῶς στὸ σπῆτι της, στὸ καμαρὶν της, παντοῦ ὅπου ἦταν αὐτὴ.

Κι' ή Φλώρα, γιά νὰ τοῦ δόσῃ τὸ χῆρτημα πὸ δυκατὸ, πὸ θανάσιμο, τὸν ἄφηνε νὰ ξεθαρραῖ, νὰ νομίσῃ πὸς τὸν ἀγαπᾷει...

Γιά νὰ τὸν ἐρεθίσῃ μάλιστα, γιά νὰ τοῦ ἀνάβῃ τὴ φωτιά τοῦ πάθους του, γδύνονταν μπρὸς του, ὅταν ἦταν αὐτὴ ἰστὸ καμαρὶν της στὸ θέατρο, ἔπαιρνε προκλητικὰ σπασίε, τὸν μεθοῦσε, τὸν ξεξούλωνε...

Ὁ Βρανάς φλεγόνταν δολοφόνος. Κι' ή παρηγή θεωρίταν, βλεπόντάς τον σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, μουμουνοῖζε με μίσος, με λύσσα :

— Κτήνος!.. Φωνὰ τὸν γυναικῶν!.. Θὰ τὸ πληρώσης ἀκριβά... Σκότωσες!.. Θὰ σκοτωθῆς!.. Θὰ σὲ κόμη νὰ τινάξῃ τὰ μυαλά σου στὸν ἀέρα!....

Στὸ μεταξὺ αὐτῶ, ή κ. Αναρχὴ εἶχε σοθεῖ, μέσα ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Χάρου, ὅπως εἶπε ὁ γυαρός.

Ἦταν όμως προμερὰ ἐξαντλημένη και θάμενε πολλὴν κωμὸ στὸ κρεβάτι.

Γιά τὴ Λίτσα δέν τῆς εἶχαν κάνει κωμθέντα στὴν ἀρχή.

γῆ τὸν σκληρῶν ἀνθρώπων. Ἦραμος γὰ πηγαίνω μπροστά, και νὰ με ἀκολουθοῦν στὴ χώρα τῆς αἰωνίας γαλήνης μυριάδες αὐτιά...»

Και ὁ Λασκαράτος ἔγραψε ποιήματα ἐν νεογέννητο γαϊδοῦρι, πὸν τοῦ εἶχετα φανερῶς, μὰ ὄχι ἀπὸ τὴν ἀνθρώπαιά τῶν... ἀνθρώπων, —αὐτὴ ἄς τοῦ λείπει—ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀνθρώπαιά τῶν... γαϊδάρων!

Ἡ φτωχὴ μητέρα ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της διαρκῶς, κ' ὅταν ἦταν στὴς αἰσθήσεις της κ' ὅταν παραμύλοισε.

Ἦταν σπαρμαγμὴ καρδιάς νὰ τὴν ἀκούῃ κανένας :

— Λίτσα μου, φτωχὸ μου παιδί, πὸν εἶσαι, μικροῦλα μου; Σὲ πῆρε ἀπ' τὴν ἀγαλιά μου, κοροῦλα μου, ή παρη ή θάλασσα... Ποιὰ κίματα δέχοντι τὸ κορμὶ σου, χρυσὸ μου κορίτσι!.. Θάλασσα, παροβάλασσα, φόνισσα και καταλύτσα, δῶσε μου πῶσο τὸ παιδί μου... Δόστο μου νὰ τὸ βάλλω νὰ κομηθῇ πλάι στὴ Λίνα μου... Αὐτήσου με, θάλασσα... Θέλω νάχω μὰ γονιὰ γιὰ νὰ πηγαίνω νὰ προσέχω κομμα γιά τὸ παιδί μου... Δέν θέλω νὰ μνησῇ ἄταρτ, στὰ μαρὰ σου βάρη... Λίτσα... κόρη μου... μ' ἀκούς, παιδί μου;

Ἐπὶ τέλους, ὁ γυαρός ἀποφάσισε νὰ μιλῆσῃ μὰ μέρα στὴν ἄρρωστὴ του. Δέν τῆς εἶπε ὅλη τὴν ἀλήθεια. Τῆς ἔβωσε ὅμως ἐλπίδες. Τῆς ἐξήγησε ὅτι, ἐφ' ὅσον δέν βοθῆθηκε τὸ πτόμα τῆς Λίτσας, ἔπραξε νὰ ἐλιπῶν και πολλὴ μάλιστα...

Ποῖὸς ξέρει; ἴσως νάχε σοθεῖ ή ἄτυχὴ κόρη. ἴσως...

Τὰ λόγια όμως τοῦ γυαροῦ ἔκαμαν τὴν ἄρρωστὴ νὰ ὑπομασθῇ τὴν ἀλήθεια. Κατάλαβε ἀμέσως, ὅτι κάτι τῆς κρύβανε, ὅτι ή Λίτσα ζῶσε ἴσως. Ζοῖσε;... Και γιὰ τῆς τὸ κρατοῦσαν κωμρὸ; Γιατὶ δέν τὴν ἄφηναν νὰ τὴν σφιχτῇ στὴν ἀγαλιά της;

Ἡ χαροκαμένη μητέρα ἄρχισε νὰ κλαίει και νὰ χτυπάει. Ἐπῆρξε κίνδυνος γιά τὴν καρδιά της, τῆς ζοῖης.

Τότε ὁ γυαρός ἀναγκάστηκε νὰ τῆς πῇ ἐν μέρει τὴν ἀλήθεια. Ναι, ή Λίτσα εἶχε σοθεῖ. Μὰ ἦταν λιγάκι ἄρρωστὴ σὲ μὰ κλωσκή...

Ἡ κ. Αναρχὴ όμως δέν ἠθέλε νὰ τὸ πιστέψῃ. Ζητούσε νὰ δῇ τὴν κόρη της ἀμέσως. Και γιά νὰ τὴν καθησυχᾷ, ἀναγκάστηκε νὰ τῆς ὀρκωσθῇ :

— Κυρία, τῆς εἶπε, σὰς βεβαῶ, ἐπὶ λόγῳ τιμῆς, ὡς ἄνθρωπος και ὡς ἐπιστήμον, ὅτι ή δεσποινὴς Λίτσα ἐσώθη και θὰ τὴν δῆτε σὲ λίγες, πολλὴ λίγες ἡμέρες.

— Γιατὶ ὄχι αὐρὸ; Γιατὶ ὄχι τώρα ἀμέσως, γυαρό; Τί ἔχει τὸ παιδί μου; Κίνδυνεῖς; Ἐλεγε πὸν ἄρρωστο; Μιλῆστε μου...

Ἔλεος!...

— Ὅχι, κυρία, ή δεσποινὴς Λίτσα δέν διατρέχει κανένα κίνδυνο. Βοτᾶται ἐν ἀναρρώσει, ἠουράσπε.

— Πότε θὰ τὴν δῶ, γυαρό; Μὴ με κάνετε ν' ἀγονά... Σὰς βεβεῶ...

— Σὰς εἶπα, κυρία, σὲ λίγες ἡμέρες.

— Αὐτὸ δέν θὰ πῇ τίποτε, γυαρό. Πέστε μου σὲ πόσες ἡμέρες;

— Σὲ τρεῖς ἡμέρες. Εἰσαίστε εὐχαριστημένη τώρα;

— Ναι, γυαρό, σὰς εὐχαριστῶ. Πολλὴ σὰς εὐχαριστῶ...

Και ή δύστηνὴ μητέρα ἀναλύθηκε σὲ δάκρυα. Δάκρυα χαρᾶς και πόνου... * * *

Πραγματικῶς, ή Λίτσα ἦταν πὸν καλύτερα. Τὴν εἶχε ἔξτασε ἐντομαστῆ ἕνας ἀπ' τοῦς πὸν καλύτες νευρολόγους τὸν Ἀθῆνῶν κ' εἶχε δηλώσει ὅτι ἐπαρόκειτο πρὸς νευρικῆς κρίσεως, σοβαρῆς βέβαια, ἀλλὰ θεραπευσιμῆς.

Ἡ Λίτσα ἔμενε στὸ σπῆτι τῆς θείας τοῦ Λῶρη. Κάθε πρὸν πηγαίνων με τὸ Λῶρη στὸ Ζάπτεο κ' ὁ σπὸν Ἐθνικὸ Κρητὸ. Καθόντουσαν ἐκεῖ ἀραιτὲς ὄρες, μελαγχολικὰ κ' ἀμύλητοι...

Ὁ νέος ἦταν ἐν φτώσει μελαγχολικὸς και λιγωμύλητος.

Ἡ Λίτσα εἶχε ἀρχίσει νὰ συνεχῆται κ' ή καρδιά της σπαρῶταν γιά ὅτι εἶχε συμβεῖ.

Καταλάβαινε πὸς αἰτία ὅλης τῆς συμφορᾶς ἦταν αὐτὴ ή ἴδια. Αὐτὴ εἶχε σκοτώσει τὴν ἀδελφὴ της τὴ Λίνα! Και μετανοοῦσε τώρα γιὰτὶ δέν πηγήκε τὸ πρὸν ἔκνικο στὸ Π. Φάληρο. Γιατὶ νὰ τῆς στείλῃ ὁ Θεὸς τὸ Λῶρη νὰ τὴν σώσῃ;

Ἡ σκέψις τῆς αὐτῆς τὴν κάνανε πολλὲς φορὲς νὰ ξεσπάσῃ σὲ λυγμούς. Μάταια προσπαθοῦσε νὰ τὴν παρηγορήσῃ ὁ Λῶρης. Ἡ κωμῆσις νέα ἦταν ἀπαρηγόρησι.

Σκεφτόταν πὸς ή ἡμέρα πὸν θάβλεπε τὴ μαμὰ της πληρίαζε και τῆς λόγγιζε τὴν χαρὰ θανάσιμῃ ἀγονία.

Πῶς θ' ἀντίκριζε τὴ μητέρα της, πὸν λίγο ἔλειπε νὰ τὴ σωτῶσῃ κ' αὐτὴ; Τί δικαιολογια θάβρωσε γιά τὴν ἀπονενομημένη πράξι της, πὸν στοίχισε τόσο ἀκριβὰ στὴν οικονομία της;

Ὅλ' αὐτὰ ἔκαναν τὴν καρδιά της νὰ βαραῖνῃ, τῆς θάλωναν τὸ ταραγμένο της μυαλὸ, τῆς ἀφαιροῦσαν κάθε γαλήνη, τὴν ἀναστατώνανε...

Ἄρχισε νὰ σκεπτόταν πάλι τὴν αὐτονομία, ὡς μόνη λύσα, στὴ δύσκολη θέα πὸν βρισκόνταν.

Τὸ Βρανά δέν τὸν σκεφτόταν πειὰ. Δέν αίσθάνονταν γι' αὐτὸν παρὰ μίσος, μίσος θανάσιμο, ἄβια και φρενῆ...

(Ἀκολουθεῖ)

Γιά ν' ἀνάβῃ τὴ φωτιά τοῦ πάθους του, ἔπαιρνε προκλητικὰ σπασίε, τὸν μεθοῦσε, τὸν ξεξούλωνε.